

У зиму в Омиті – вперше. Дивлюсь зачудовано на принахле в снігах село. Як намальовані, губляться в просторі й часі сільські хатки й хатиночки. Над ними висне тиша. Такої благодаті деінде ще пошукати. Ані шеберхне. Поява на безлюдній вулиці подорожнього аж ніяк не полохає тої зачарованої казки. Мусить же бути хтось у ній за поводири. Чому б не цей, зодягнутий в добротні теплі облаштунки військового строю перехожий? Чоловік не відмовляє, тож, разом прошкуємо в напрямку сільської ради, що знайшла свій прихисток край озера. Уже й знайомимось. Й відразу ж розумію, що зустріч ця не випадкова. Буде що повідати читачам про ще одного нашого земляка.

Михайло Кулачок народився і виріс в Омиті. Про ті давні добрі часи повідує з легкою ностальгією. Скільки молодих голосів колись дзвеніло в селі його дитинства! Яка школа була! За часів його шкolarства тут навчалось чимало сто двадцять дітей. Повністю укомплектована восьмирічка. А далі, після її закінчення, прошкував до 9 класу в Прикладники. Здобув у сусідньому селі середню освіту, подався до Рівного, закінчив автотранспортний технікум. З роботою проблем не було. Перед молодим спеціалістом були відкриті сотні дверей. Далеко їхати не став. На роботу влаштувався в Зарічному, в ПМК-176.

ДО РІДНИХ ВИТОКІВ СПІШУ

Як тільки випадає нагода, Михайло полишає всі свої клопоти та проблеми й поспішає до любого серцю куточка, до свого озерного краю, до милого душі поліського сільця Омит. Тут його пристань і земний оберіг. Тут – поріг його непростого життя.

такі колись було більше справедливості. Кажу так, бо ж такі прожив трохи на світі й дечого набачився. Пам'ятаю, яким випробуванням для всіх стали перші роки після аварії на Чорнобильській АЕС. Скільки наших земляків покидали

По всякому складалось наше життя в той період. Розвал Союзу, переміни суспільного устрою. Закривались заводи, підприємства, а ті, що працювали – ледь жеботіли. Місяцями не платились зарплати. А потрібно було якось годувати сім'ю. З ПМК доводилося розрахову-

вляється в запас (не менше 12 років служби), має отримати квартиру або житловий сертифікат на певну суму. Чекаючи квартири я не став, забрав сертифікат, обміняв на гроші і, вже після повернення на Україну, придбав собі в Одеській області квартиру

батьків, а у 2008 році переїхали в Южний, Одеської області, де проживала сестра дружини з сім'єю. Купили в місті трикімнатну квартиру. Отам і мешкаємо. Щодня відвідую православний храм, читаю там Псалтир. В тому маю велику душевну відраду. Двічі-тричі на рік відвідую Омит. Батька, на жаль, вже нема, а мамі поминув вісімдесят другий рік. Живе самотою. Тож, душа тужить за найдорожчою людиною на землі. Лечу в Омит, як на крилах.

Гарно тут у нас, знатно! Раніше це може й не так помічав. А з роками на світ дивись вже іншими очима. І те, що колись видавалось дріб'язковим - стає тепер надто важливим. Зараз все сприймається по іншому. Я - зятятий рибалка. Посидіти з вудочкою над озером - хіба може бути щось миліше цього? А ще я залюбки приїжджаю в Омит у пору, коли розпочинається грибний сезон. Тут у нас щільний рай для

- Тепер молоді люди й не відразу повірять, що такі колись порядки були, - говорить Михайло. - Не скажу, що в тодішні часи все видавалось медом, однак... Не встиг закінчити чавчання, а тебе вже чекає розподілення на роботу. Підйомні кошти виплачувались. Через два - три роки кожен молодий спеціаліст отримував житло. Тож, за два роки я уже мав в Зарічному квартиру, нормальну зарплату, сім'ю. Що ще закарбувалось з того періоду в пам'яті? Представники влади, той же перший секретар райкому - поміж людьми жили, а не зводили собі шикарні апартаменти за двометровими огорожами, як прийнято нині. Колись всі жили в більш-менш рівних умовах. Тепер так все помінялось. У кого гроші - в того й влада. Наші батьки вік в Омиті прожили. Багато хто мав садиби неподалік озера. Та ніхто не городив обійстя до самісінької води. Озеро було для всіх спільним місцем відпочинку, рибальства. А нині зовсім інша картина. Якщо в тебе є кошти, та ще трохи наглоті - можеш й частку спільного відтяти. Все-

наших земляків покидали насиджені місця й подались шукати ліпшого життя для своїх дітей. Бо ж, в першу чергу, тоді думалось саме за них. Ми з дружиною вихували двох доньок. Коли діти почали хворіти, вирішили й собі шукати притулку по світі. Не так легко було зважитись на це. Тим більше, що чимало наших земляків так і не прижились на чужині. Дітей не хотіли брати в садок, в школах учнів-чорнобильців теж сторонились. Набідувавшись в тих умовах, воліли повертатись додому, в радіаційну зону, ніж бути чужаками-ізгоями. Та ми все ж зважились. У 1990 році сім'я переїхала в Псковську область. Тяжко було звикатись. Чужина, як не крути. Але поруч були дуже хороші, порядні люди, які з перших хвилин підтримали родину переселенців. На роботу ми з дружиною знову влаштувались в ПМК, наших дітей відразу ж прийняли в садочок, потім вони пішли в школу. Поселили нас в колишньому маєтку князя Дундукова-Корсакова. За радянських часів маєток прийшов в добряче занедбаня. Але будиночок управляючого мав цілком пристойний вигляд. Отам і жили ми впродовж 17 років.

ПМК довелось розрахуватись. Поряд були ставки, де розводили карпів. Подався туди, а відтак - кілька років відпрацював гідротехніком в рибному господарстві. Саме тоді в Росії розпочався призов на контрактну службу в армії. Коли тобі тридцять чотири й в тебе мирна спеціальність, дружина, діти - ставати військовим не так просто. Довго зважував "за" і "проти". Нарешті підписав контракт. Службу проходив в бомбардувальному полку льотної частини, яка дислокувалась на Псковщині. Перших три місяці - як цивільна особа, далі вже в якості військового, ще через кілька місяців присвоїли звання прапорщика. Загалом я прослужив 12 років. Це були часи чеченської війни. Доводилось нести вахту в караулі в повній бойовій готовності, в бронжилетах. Ми залишались на землі. А ті, хто піднімались в небо, певне, приймали участь і в бойових діях. Ось так хитромудро переплилось все в житті. Ніколи не гадав, що буду військовим, а все ж довелось і немало побігати з автоматом. У 46 років вийшов на пенсію. Згідно російського законодавства, кожен військовий, що зві-

області квартиру.

- Сімнадцять років ви прожили в Росії. Однак, врешті-решт, повернулись на батьківщину. Чи легко приймалось це чергове рішення? Бути вічним подорожуючим не так вже й просто. Адже рано чи пізно людина стає залюбленою в тишу насиджених місць.

- Я завжди знав, що повернусь. Навіть не берусь пояснювати чому. Тут жили батьки. Долати постійно кордони надокучило. От і зібрались назад, на Україну. Знаєте, за 17 років я лише один раз почув на свою адресу: "Понаїхали!" З п'яну - з дуру видав отак один із сослуживців. І відразу такого відкоша отримав від інших наших товаришів, що вам не передати. Усі ті роки я відчував велику підтримку росіян, ніколи вони не проявляли на нашу адресу якоїсь злоби чи ненависті. Мабуть, саме тому наші доньки полишились в Пітері. Старша Тетяна вже капітан поліції. Заміжня. Молодша Валентина у нас архітектор. Маємо від неї дворічного внука. Обоє наших дівчат придбали в Пітері собі житло, мають добре облаштований побут. Здається, й зяті непогані. А ми з дружиною повернулись спочатку до

Тут у нас цілий рай для такого відпочинку. А оце тиждень тому знову приїхав. Зима, мама старенька, побоявся: а раптом замете, як вона сама з тим усім справиться? Тепер не так, як в Омиті колись було. Село велике, людей вистачало. Молоді всі були. А тепер - тридцять сім жилих дворів на весь наш Омит. Як подумаєш, що було і що полишилось, аж душа від того мліє. Хіба могли колись уявити, що така доля судилась нашому селу? Гірко усвідомлювати, що тут господарює сива старість.

Михайлу болить ця розмова. Бо ж стосується вона не чужої землі, а своїх, рідних порогів. Він так сподівається, так вірить, що рідне село ще довго буде усміхатись піднебессю.

Від сільради прошкуємо з Михайлом до озера. Веде, щоб показати зблизька його просту красу. Закуте в кригу, воно тихо дрімає. Полоще на прадавньому денці свої старечі сни. Що бачить у тих сивих туманах? Може молодість свою далеку? А може світле майбуття? Хтозна... Хтозна...

Галина ГАВРИЛОВИЧ